Działalność w zakresie informacji patentowej w OIPiN w Szczecinie oraz droga do innowacji w regionie zachodniopomorskim

Ośrodek Informacji Patentowej i Normalizacyjnej (OIPiN) w Szczecinie istnieje w strukturze Biblioteki Głównej ZUT (dawnej Politechniki Szczecińskiej) od 1999 roku, przekształcony z Biblioteki Patentowej powstałej w latach 70-tych.

W 2011 roku Ośrodek przeniósł się do nowego budynku Biblioteki Głównej, po uzyskaniu przez uczelnię dofinansowania na ten cel z funduszy UE. Dysponujemy 13-toma miejscami do pracy, z czego 6 to stanowiska komputerowe.

OIPiN to czytelnia zbiorów specjalnych, jest jednostką łączącą udzielanie informacji zarówno patentowej jak i normalizacyjnej, udziela ogólnych informacji związanych ze zbiorami norm i wydawnictw normalizacyjnych, gromadzi zbiory dokumentów patentowych polskich i zagranicznych, udziela informacji specjalistycznych dotyczących powiązań norm krajowych z normami międzynarodowymi i europejskimi, aktualizacji norm, prowadzi wyszukiwania w polskich i zagranicznych bazach patentowych.

Użytkownikami Ośrodka korzystającymi z informacji patentowej są przede wszystkim osoby z zewnątrz uczelni, dla których przeprowadzamy indywidualne szkolenia. Są to najczęściej drobni przedsiębiorcy, przedstawiciele mikrofirm, przyjeżdżający do nas z całego regionu województwa zachodniopomorskiego. Najczęściej chodzi o przeglądanie baz patentowych oraz o poradę, jak samemu złożyć zgłoszenie wynalazku lub wzoru użytkowego do UP. Pracownicy ZUT obsługiwani są przez dwie rzeczniczki patentowe działające w strukturze uczelni, ale niestety nie pracujące w OIPiN. Obie panie działają w strukturach Regionalnego Centrum Innowacji i Transferu Technologii (RCIiTT) przy ZUT, powstałego jako jednostka ogólnouczelniana, która przekształcona została z Biura Programów Międzynarodowych i funkcjonuje od 1999r. Pozostali nasi użytkownicy to studenci, głównie naszej uczelni przychodzący w poszukiwaniu już istniejących patentów, przeważnie do prac inżynieryjnych i magisterskich. Są to najczęściej studenci wydziału chemii oraz mechaniki, a liczba odwiedzających nas studentów jest przez lata na podobnym poziomie. Organizujemy dla nich szkolenia z poszukiwań w bazach patentowych dla niewielkich grup

osób. Malejąca niestety ilość użytkowników informacji patentowej z zewnątrz od kilku lat jest ściśle powiązana ze spadkiem aktywności gospodarczej i dekoniunktury miasta Szczecin i województwa zachodniopomorskiego, która najgorszy czas miała w latach 1999-2004. Na ten stan wpłynęła przede wszystkim systematycznie pogarszająca się sytuacja branży stoczniowej i morskiej, z którą były związane małe, średnie i duże przedsiębiorstwa z regionu. Upadły duże zakłady przemysłowe – Stocznia Szczecińska (3 na świecie), FMS POLMO, WISKORD, DANA i ODRA. Jednak z czasem sytuacja gospodarcza zaczęła się powoli zmieniać i w ciągu ostatnich dziesięciu lat z roku na rok rośnie liczba aktywnych podmiotów gospodarczych, których jest obecnie około 70 tysięcy w samym Szczecinie i 200 tysięcy w całym województwie. Z tego 99% firm to sektor MŚP, co daje pierwsze miejsce w Polsce pod względem najlepiej rozwiniętego obszaru MŚP pod względem ilościowym, ale niestety dość słabym w ujęciu innowacyjności. Zachodniopomorskie firmy nie mają mocnego pędu do innowacji i wdrażania nowych rozwiązań, jeśli już decydują się na inwestycje, to ograniczają się np.do zakupu nowej maszyny. Jeśli chodzi o transfer nowych technologii, to na mapie kraju region zajmuje 11 miejsce, ale jeśli chodzi o nakłady na innowacyjność, to są one nadal zbyt skromne. Z roku na rok sytuacja zmienia się jednak na korzyść, w Szczecinie istnieją instytucje zapewniające firmom dostęp do wiedzy, kapitału, innowacji oraz nowych technologii. Władze województwa wspólnie z naukowcami i uczelniami wyższymi pracują nad diagnozowaniem rynku, chcą pokazać trendy w rozwoju innowacyjności regionu w kontekście rynku pracy oraz kluczowych sektorów. Główne branże przemysłu zachodniopomorskiego to: branża chemiczna ZCH POLICE S.A. (udział w produkcji nawozów fosforowych w skali kraju bardzo znaczący, ponad 65%), branża drzewno-meblarska, branża informatyczna, dizajnerska i spożywcza. Powoli odradza się branża morska i rybna oraz stoczniowa, a także turystyczna, z racji atrakcyjnego położenia geograficznego i dostępu do morza. Świetnie rozwija się zakład produkcji turbin wiatrowych w Goleniowskim Parku Przemysłowym, eksportującym już na cały świat. Od 2000 roku istnieje Szczeciński Park Naukowo-Techniczny oraz wspomniany wcześniej RCIiTT przy ZUT w Szczecinie, gdzie przedsiębiorstwa zainteresowane współpracą biznesowo-naukową w regionie znajdą bogaty pakiet usług. Powyższe instytucje stawiają sobie za cel tworzenie kultury innowacji i przedsiębiorczości, zwiększenie skuteczności procesu udostępniania i wdrażania do gospodarki innowacyjnych technologii, inicjowanie i usprawnianie transferu

technologii z sektora badawczo-naukowego do gospodarki. Bardzo ważne jest to, że narzędzia biznesowo-naukowe są udostępnione wszystkim zainteresowanym w transgranicznym euroregionie jakim jesteśmy, obejmującym kraje związkowe Meklemburgii-Pomorza Przedniego i Brandenburgii oraz województwa zachodniopomorskiego. Obecnie RCIiTT realizuje 5 projektów o wartości blisko 21 mln zł, a z jego oferty korzystać mogą obecni i przyszli przedsiębiorcy, aktywni naukowcy, absolwenci uczelni wyższych, których cechuje innowacyjność i którzy mają dostęp do szkoleń, usług konsultingowych, czyli uzyskują pomoc w zakładaniu i prowadzeniu działalności, pozyskiwaniu dotacji z UE, sporządzaniu biznesplanów. W związku z dynamicznym rozwojem RCIiTT i jego szerokim spektrum działania, niestety mniejsza ilość użytkowników odwiedza nasz Ośrodek, wpływ ma na to także brak rzeczników patentowych na miejscu. Jeśli chodzi o innowacyjność w Zachodniopomorskim Uniwersytecie Technologicznym w Szczecinie, to możemy się pochwalić tym, że w latach 2009-2013 ZUT zajmuje niezmiennie drugie miejsce wśród najbardziej aktywnych polskich podmiotów, wg liczby zgłoszeń wynalazków i wzorów użytkowych oraz patentów i praw ochronnych na wzory użytkowe, z ilością 263 zgłoszenia i liczbą 164 udzielonych praw. Dwóch wynalazców z ZUT znajduje się w pierwszej piętnastce najbardziej aktywnych twórców w Polsce (Antoni W.Morawski -8 i Zbigniew Czech-15 miejsce). Ten wynik napawa dużym optymizmem, że region zachodniopomorski umocni swą utraconą przed laty pozycję i będzie osiągał w skali kraju coraz lepsze wyniki pod względem innowacyjności oraz dobrej współpracy świata nauki i świata biznesu.

Autor: mgr Małgorzata Kępka

Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie

Ośrodek Informacji Patentowej i Normalizacyjnej